

پهرهسهندن و نیکۆلۆژی 4

ئهم دوو بابته (D. Begerow, K. Tielbörger) روشنای دهخهه سهر لایهه ئیکۆلۆژییه گرنهگهکانی تیوری گهشهسهندن. گیا و رووهک، ئاژمل و ورده زیندههران (میکرۆب و...) له شوینی نیشههچیبوونیان دابرینراو نین، بهلکوو له ریگهی کارلیکی جوراوجورهوه به زیندههرانی دیکهوه گریدراون.

چهمکی "D. Begerow" ئهوهمان بیردهخاتهوه که چهشنه بوونههره جیاوازمکان له کۆمهلهگهیهکی هاوبهشدا پیکهوه گریدراون. ئهمهش کۆمهلهیک گوشاری ههلبژاردن دروست دهکات که له ریگهی میکانیزمهکانی گهشهسهندنهوه وا له بهشه سههرهتاییهکانی ئهم کتیهدا باسکراون، دهینه هۆی گونجانندی بهرامبهریی زیندههرانی بهشداربوو، پرۆسهیهک که ئیمه به شێوهیهکی باو به هاوگهشهسهندن "Koevolution" ناوی دهبهین. به گۆران بهسهرداهاتی چهشنیک (بۆ نمونه ناژمهلیکی راوکهر)، گوشاری ههلبژاردن دهخریته سهر چهشنیکتر (بۆ نمونه ناژمهلیکی راوکراو)، ئهم دژه گوشاره له بهرامبهردا گۆرانکاری له چهشنی یهکههدا پهره پیدهدا. ئهمهش دهبیته هۆی یارییهکی بهردهوامی نیوان گونجاندن و دژه گونجاندن. ئهم چهشنه گونجاندههی زیندههران لهگهله چهشنهکانیتر تاییهتهدیهیهکی بههرهتی ههموو ژیان و ههر بۆیهش یهکیکه له تههره سههرمهکیهکانی بایۆلۆژیای گهشهسهندن.

4 به پنی پیناسهی سههرهتایی خۆی، ئیکۆلۆژی، دیسیپلینیکی زانستی بایۆلۆژییه که لیکۆلیهوه له پهیمهندییهکانی نیوان زیندههران و ژینگهی بی گیانیان دهکات.

کارتیکهریی زیندهومران لهسهر یهکتر و گۆرانی ژینگهکهیان یهکیکه له گرنگترین پیشمهههکان بۆ رهوتی گهشهسهندن. وهک له تاقیکاریی و دۆزینههکانی کهشوهههوانی کۆندا دهردهکهوئیت، گۆرانی بارودۆخی ژینگهیی له ماوهی میژووی زهویدا زۆرجار بووته هۆی گۆرانکاری رهوتی گهشهسهندن. له بهستینی گۆرانی کهشوههوانی نیستا که دهبیته هۆی بهرزبوونهوهی تیکرای پلهی گهرمای جیهانی لهسهر گۆی زهوی که ناتوانریت به وردی پیشبینی بکریت، ک. تیلبۆرگیر "K. Tielbörger" له وتاریکیدایاس له ئهگهر و دهرمهتانهکانی گونجانی گهشهسهندنی زیندهومره زهرمر لیکهوتوههکان دهکات و پیوستی ئهم چهشنه پرۆسانهی گونجاندن بۆ مانهوهی چهشنه بههیزههکان دهخاته روو. نووسهر به روونی و به پشتبهستن به کاره توژیینههوانی خۆی لهسهر رووهکی بهرز له کهشوههوانی جیاوازهوه ئهو بابته دهخاته روو و پیشبینیهکانی سهبارته به ئهگهری لهناوچوونی تاکه چهشنهکان روون دهکاتهوه.

دریژهی ههیه ...